

GENEL SAĞLIK SİGORTASININ SAĞLIK TURİZMİNE YANSIMASI

Dr. Dursun AYDIN

29 Eylül 2005 / ANTALYA

TURİZİM

Sayın misafirlerimiz ve saygıdeğer konuşmacılar. Bu kongrede ülkemiz için çok önemli olan bir konu, konuşulup tartışılıyor. 10-15 yıl önce turizmin gelişmesi ve alt yapısı nasıl olmalı diye tartışırken bugün sağlık turizmini tartışmamız ne mutlu bize.

Bu konuya ilginç bir hatıramı anlatarak başlamak istiyorum. Ben Manavgatlıyım. 1970'li yıllarda yaz aylarında Side'ye ayakkabı boyacılığı yapmaya giderdim. O günkü Side'de; 1-2 otel, 2-3 lokanta, 5-10 dükkan, köyün meydanında eski model dolmuşların bulunduğu bir garaj vardı, akşam vakti olunca beyaz yazmalı yaşlı neneler ineklerini eve götürürlerdi. Sahildeki araziler değersiz, alınıp-satılmayan, bataklıklar, pamuk veya susam tarlalarıydı. Pırıl pırıl deniz, tertemiz kumsallarda çardak denilen halkın tatilini geçirdiği tahta barakalarla doluydu. Bugün Side'nin büyüklüğü, şaşası ve turizmdeki potansiyeli malumunuzdur.

Bu hatıram ve bugün turizmde geldiğimiz nokta turizm alanında kat edilen mesafeyi çok iyi özetlemektedir. Ülkemize gelen turist sayısı 1980 yılında 1,3 milyon, 1998 yılında, 9.8 milyon, 2004 yılında 13 milyon civarındadır.

Sağlık Turizmi

Sayın misafirlerimiz öncelikli olarak sağlık turizmi ile turist sağlığı deyimlerini birbirinden farklı olduğunu sizlerde biliyorsunuz hafızamızı tazelemek için;

Turistin Sağlığı: Yurtdışından belli bir süre için gelen insanların bu süre içinde hastalanmaları, tedavileri, turistlerin buldukları yerlerin sağlıklı olması ve turistlere hizmet sunanların sağlığı ile ilgili konuları kapsayan sağlık hizmetlerinin bütünüdür.

Sağlık Turizmi: Bir ülkeden diğer bir ülkeye hastanelerde bekleme sürelerinin uzunluğu, tedavinin dışarıda ekonomikliği veya daha kaliteli sağlık hizmeti veya tedaviyle birlikte tatil yapma arzusu gibi herhangi bir sebeple ve özellikle tedavi amaçlı gidilmesidir.

Sağlık turizmi kapsamında talep edilen tedavi estetik operasyon, saç ekilmesi, göz tedavisi, diş tedavisi, romatizmal hastalıklar için kaplıca tedavisi,

açık kalp ameliyatı, diz protezi olabilir. Tedavi bedelini sigortası veya kendisi ödeyebilir.

Ancak ülkemizde yanlış bir algılama olarak sağlık turizmi denince sadece kaplıcalar ve kaplıca tedavileri akla gelmektedir. Arama motorları sağlık turizmi kelimesini taratırsanız % 95 kaplıca sonuçları çıkacaktır. Kaplıca turizmi doğrudan sağlık turizmi ile eş anlamlı değil, sağlık turizmi teriminin altında büyük bir alt başlıktır.

Sağlık Turizmi Konuları

A) Sigorta kapsamı dışında kalan sağlık hizmetleri:

- Estetik cerrahi,
- Lazerle göz tedavisi(.....)
- Diş tedavisi(Katılım payı ile Türkiye’de tüm protez bile yapılabilir)
- Saç ektirme,
- Tüp bebek

B) Sigorta kapsamında ödeme yapılan sağlık hizmetleri:

- Acil yardım hizmetleri(Turistin sağlığı kapsamında)
- Diyaliz hastaları(Diyaliz üniteleri olan tatil köyleri planlanabilir.)

C) Dinlenme amaçlı kaplıca hizmetleri:(Wellness, restless) Özellikle dinlenme ve tatil amaçlı kaplıca hizmetleri ki ABD ve Kanada’da yaygın olarak uygulanmaktadır. (Sigorta kapsam dışı) Dinlenme ve otelcilik hizmeti ön planda

D) Tedavi amaçlı kaplıca hizmetleri:(kur tedavisi, curative teraphi)

Doktorun, kur tedavisi alması gereklidir raporuna istinaden belli plan çerçevesinde uygulanan kaplıca tedavisidir. Sigortalar ödeme yapar ancak yurt dışına sevk yapılmamaktadır. Avrupa’da yaygındır Macaristan’ın turizm gelirin %20 sini tutmakta kaplıcanın tıbbi hizmeti ön planda

E) Planlı tedavi, şuan için çoğu sigorta ödeme yapmıyor. Açık kalp ameliyatı, diz protezi ve benzeri tedavileri İngiltere hariç birçok ülke yurtdışına sevk etmemektedir. Ancak toplumdan talep vardır. Sigortalar bu konu üzerinde çalışmaktadır. Hasta kabul edecek hastanelerden akreditasyon istenmektedir.yaşlı Avrupalıya ülkemizde yaşlı Avrupa’dan %17 65 yaş üzerinde olduğu toplum olduğu

düşünüldüğünde bütçenin %1-2 yaşlı bakıma ayrıldığını düşünürsek ülkemiz için önemli bir Pazar olduğu görülür.

F)Ortadoğu ve Orta Asya'dan tedavi amaçlı gelen-getirilen insanlara tedavi sunumu

Özellikle 11 Eylül olayından sonra ortaya çıkan durumdan dolayı Ortadoğu'daki birçok zengin kişi tedavi için ABD ve Avrupa ülkelerine gidememektedirler. Ülkemiz bu durum karşısında orta doğuya sağlık hizmeti sunumunu ele almalı.

G)Avrupa'da yaşayan göçmen guruba sağlık hizmeti sunumu

Avrupa'da yaşayan 5 milyona yakın Türk, 25 milyonu aşkın Müslüman; Pakistanlı, İranlı, Afrikalı vb. göçmen sağlık turizmi içinde önemli bir yer alabilir. Şu hiç unutulmamalıdır ki, Avrupa'nın yerlisine tedavi sunmak, bunları sağlık turizmi kapsamında tedavi amaçlı ülkemize getirmek çok kolay olmayacaktır. Çünkü planlı tedavi için hastanın gitmek istediği hastaneyi beyan etmesi ve oranın tedavisini kabul etmesi esastır. Aşıkardır ki göçmenlerin ülkemize tedavi için gelmelerini kabul-beyan etmeleri daha kolaydır.

Ülkemize yurt dışından gelen turistler

- Yabancılar
 - Avrupa
 - Orta Doğu
 - Uzak Doğu
 - Diğer Ülkeler
- Yurt dışında Çalışan Türkler

Yurt dışından gelen turistler seyahat sigortası yaptırarak geliyorlar. Gerekli durumlarda özel hastanelerden sağlık hizmeti alıyorlar. Yurt dışında çalışan Türkler ülkemize, izine gelince 40 yıldır sadece SSK hastanelerinden, bir yıldan beri de tüm devlet hastanelerinden hizmet alıyorlar. Son 5 yıldan beri de her yıl oranı giderek artan bir şekilde yurtdışında çalışan vatandaşlarımız Türkiye'de izinleyken özel hastanelerden de hizmet almaya başlamıştır.

Bu gurbetçilerin son yıllarda özel hastanelerden hizmet alma oranının arttığını özellikle Hollanda, İskandinav ülkeleriyle çalışan sigorta ve asistan firmalar

görmektedir. Bunun en büyük sebebi danışman firmalar ve STK'ların bu ülkelerdeki gurbetçilere seyahat sigortası ve ek sigortalar hakkında danışmanlık vererek bilgilendirmeleri olmuştur.

Genel Sağlık Sigortası

Ülkemiz son dönemde yakalamış olduğu istikrar ve gelişme trendinde özellikle sağlık dönüşüm programı çerçevesinde inanılması güç ilklere imza atmaktadır. Bu çalışmalar lafta değil uygulamaya yansımaktadır.

Örneğin;

- √ Resmi hastaların özel sağlık kurumlarından faydalanabilmeleri,
- √ SSK'luların Sağlık Bakanlığına bağlı tüm sağlık kurumlarından faydalanabilmeleri,
- √ Ve en önemlisi 19 Şubat 2005'de tüm SSK sağlık kurumlarının Sağlık Bakanlığı'na devri ile başlayan hizmet sunan ile hizmet bedelini ödeyen sigorta kurumunu birbirinden ayırt edilmesi,
- √ bugün Genel Sağlık Sigortası'nı konuşuyor olmamız, 1-2 ay içinde GSS'nin yasallaşacak olması.

Değerli misafirler siz de kabul edersiniz ki 10 yıl önce böyle bir çalışmanın ülkemizde resmen başlayacağını hayal bile edemezdik. Bugün olanları şaşkınlıkla ve takdirle izliyoruz.

Ancak, bugünlerde yasalaşacak olan GSS'nin ve önümüzdeki ciddi bir potansiyel olan sağlık turizminin hayatiyete geçmesinde bazı eksiklikler ve ciddi sıkıntılar da yok değildir.

Değerli misafirler. Bu girişten sonra GSS'nin sağlık turizmine yansımaları konusuna geçelim.

Gss Kanun Tasarısına Göre Yurt Dışından Gelenler Açısından Gss'nin Kapsamadığı Kişiler

1. Yabancı bir ülkede kurulu herhangi bir kuruluş tarafından ve o kuruluş nam ve hesabına Türkiye'ye bir iş için gönderilen ve yabancı ülkede sosyal sigortaya tabii olduğunu belgeleyen kişiler (GSS Md. 6/e)
2. Kamu idarelerinin dış temsilciliklerinde istihdam edilen ve temsilciliğin bulunduğu ülkede sürekli ikamet izni veya bu devletin vatandaşlığına da haiz bulunan Türk uyruklu sözleşmeli personelden, bulunduğu ülkenin sosyal güvenlik kurumunda sigortalı olduğunu belgeleyenler ile kamu idarelerinin dış temsilciliklerinde istihdam edilen sözleşmeli personelin uluslararası anlaşmalar ve temsilciliğin bulunduğu ülkenin kamu düzeninin zorunlu kıldığı hallerde, işverenleri tarafından bulunan ülkede sosyal sigorta kapsamında sigortalı yapılanlar (GSS Md. 6/l)
3. Yerleşim yeri Türkiye olmayan Türk vatandaşları ile oturma izni almış yabancı vatandaşlardan a ve b bendine göre genel sağlık sigortalısı sayılmayanlardan Türkiye'de bir yıldan fazla süreyle yerleşen kişiler GSS'li sayılır (GSS Md. 60/d). Bir yıldan az süreyle yerleşenler GSS kapsamı dışı kalıyorlar.
4. Yurt dışından kısa vadeli gelen turistler GSS kapsamında değildirler.
5. Milletlerarası sözleşme olup da kısa vadeli sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkede çalışan Türk vatandaşları (Norveç, Danimarka, İsveç, İngiltere, ABD vb.)
6. ikili sözleşmeler gereği sağlık kurumuna sunması gereken resmî tedavi müstahaklık belgesini(T/A 11, N/TUR 111, B/T 8) yanında getirmemiş yurt dışı çalışanları

Sorunlar:

GSS Dışında Kalan Yurt Dışı Kaynaklı Kişilere Nasıl Sağlık Hizmeti Sunulacak?

GSS kanun tasarısında GSS kapsamında olmayanlara nasıl, nerede, hangi kurumlarda, hangi ücret tarifesine göre hizmet verilebileceği açıkça belirtilmemiştir. Hatta (GSS Md. 68) kurumca belirlenen usule uygun olarak katılım paylarını tahsil etmeyen sağlık hizmeti sunucularına 102. maddenin (j) bendi gereğince idari para cezası uygulanır denilmektedir.

1. Yasa gereği GSS kapsam dışı kalanlar özel sağlık kurumlarından hizmet alabilirler mi?

2. Yasa gereği GSS kapsamı dışı kalanlar ek bir protokol ile resmi sağlık kurumlarından ücretli hasta gibi düşünülerek sağlık hizmeti alabilirler mi?
3. Yurt dışında yaşayan ama kısa vadeli sosyal güvenlik sözleşmesi olmayan ülkelerdekiler turist mantığıyla özel hastanelerden ve resmi hastanelerden özel sağlık sigortaları kapsamında hizmet alabilirler mi ?
4. Yurt dışında çalışan ama tedavi müstahaklık belgesi T/A 111, N/TUR11, B/T8 vb. belgesini yanında getirmeyenlere çeşitli kolaylıklar sunulabilir mi?

GSS Dışında Kalan Yurt Dışı Kaynaklı Kişilere Sağlık Hizmeti Sunumu

Bu konudaki soru işaretleri giderilmeli, konuyu aydınlatan yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

- a) GSS dışındakilere kimler hizmet verecek?
- b) Hangi kurumlar, hangi şartlarda, hangi ücret tarifesine göre hizmet verecek?
- c) TTBO fiyatları ve uygulamaları nasıl olacak?
- d) Özel hastane mantığı bir noktada kaybolmuyor mu?

Kısacası GSS dışında kalan özellikle yurt içi ve yurt dışı özel sigortalılar özel hastanelerde TTB fiyatlarından hizmet alabilmeli ve bunların standartları belirlenmeli.

Gurbetçilere Türkiye’de Sağlık Hizmeti Sunumu

- a) Kapsam dışı olan gurbetçilerimize (Norveç, Danimarka, İsveç, İngiltere, ABD vb. çalışanlar) özel sağlık kuruluşları nasıl hizmet verecek?
- b) Sözleşmeler çerçevesinde kısa vadeli sosyal güvenlik sözleşmesi olup da (Almanya, Hollanda, Belçika vb.) tedavi müstahaklık belgesini getirmeyenler pasaport ibrazı ile belgelerin faksları kabul edilmeli.
- c) Yurt dışındaki tüm gurbetçilere ekstradan seyahat sigortası yaptırmaları önerilmeli.
- d) Yurt dışındaki vatandaşlarımızdan yaklaşık % 50 si (özellikle yeni nesil) tedavi müstahaklık belgesini getirmiyorlar. Bu konuda bilinçlendirilmeli ve bilgilendirilmeli.

Belgeyi getirmeme Sebepleri: (T/A 11, N/TUR 11, B/T8 Vb.)

- 1- Önemsememe, ve ihmal
- 2- Almanya hariç diğer ülkelerde çoğu sigorta yetkililerinin “kart yeterlidir” demeleri,
- 3- İşsizlik ödeneği olanlar, Türkiye’ye sigortadan izinsiz gelmeleri (maaşları kesilmemesi için)
- 4- Acil çıkıp geliyorlar izinsiz geliyor
- 5- Türkiye’nin ciddi anlamda gurbetçileri bu alanda tam bilgilendirilmiyor olması,
- 6- Gümrük girişlerinde pasaportla birlikte bu belgelerin kontrol edilmeyişi,

GSS Sonunda Tüm Nüfusa Hizmet Vermeye Başlayan Özel Sağlık Kurumlarının Sağlık Turizmi Karşısındaki Durumu

Sayın misafirlerimiz,

GSS sağlık turizmini olumsuz etkilemeyecek bir şekilde kanunlaştığını yurt dışında gelenlere özel hizmet sunup bedelini TTB fiyatlarından alabildiğimizi kabul ederek konuşmama devam etmek istiyorum.

Ülkemizde sağlık dönüşüm programı çerçevesinde yeni bir yapılanmaya doğru hızla gidiyoruz. 1-2 yıl içinde 70 milyon vatandaş resmi ve özel sağlık kurumlarından fark ücreti ödmeden BUT fiyatlarından hizmet alabilecekler. Özel hastanelerde yığılmalar ve verimlilik kaçınılmaz olacak. Bunu karşılamak için yüzlerce özel hastane açılacak. Hem de çok modern ve lüks, her biri milyonlarca dolara mal olacak. Ülkemizde kısa sürede birçok konu değişecek gibi gözüküyor Ama değişmesi zor gibi gözüken en önemli konu milli gelir seviyesi ve bütçeden sağlığa aktarılan payın oranının değişmeyecek olmasıdır maalesef Aynı zamanda ben 10 yıllık özel hastaneciyim ve işletmeciyim. Hızla sayısı artan devasal güzel hastanelerimiz Korkarım ki BUT ücretlerinden hizmet sunarak yatırımların karşılığı alamayacaktır. Tabii bu benim tezim.

Şayet GSS kapsamındakilere hizmet vererek yatırımın karşılığını alsalar bile daha çok kazanmak her yatırımcının vazgeçilmez arzusudur. Bununda en makul yolu

Özel sağlık kurumları TTB ücretlerinden yurt dışı kaynaklı hastalara kaliteli sağlık hizmeti vererek ciddi bir döviz girdisi sağlamadan sağlar

Kısacası özel sağlık kuruluşları için yurt dışı pazarı çok daha caziptir. Zaten yurt dışı için de Türkiye caziptir. Yani zel sağlık sektörü için turizmi ve ülkemize gelen turistlere acil yardım hizmetleri her zaman önemli bir Pazar olacaktır.

Bilgilendirme ve Tanıtım

Ülkemizde özellikle son yıllarda ciddi boyutlarda özel hastaneler, kaplıcalar, diyaliz merkezleri kurulmuştur. Artık Avrupa'ya hizmet sunabilecek kadar kaliteli, Orta Asya ve Orta Doğuya hizmet sunabilecek derecede yakın ve uygun bir ortamdayız.

En önemli eksiğimiz kendimizi yurt dışı pazarlara tanıtma ve bağlantılarımız, araştırmalarımız eksik olmasıdır. Tanıtım için çok ciddi işler yapmalıyız. Sunabileceğimiz hizmetin önceliklerini ve Avrupa'nın sağlık ve sigorta mevzuatlarını çok iyi bilmeliyiz. Örneğin Almanya'da bir gurbetinin veya turistin AOK sigorta kapsamında planlı tedavi için Türkiye'ye gelemeyeceğini ancak seyahat sigortası kapsamında özelden acil yardım hizmeti alabileceği için. Hollanda da bir çok özel sigortanın planlı tedavi içinde yurt dışına hasta göndermek için hazırlık yaptıklarını bilmeliyiz.

İşleyiş Denetleme Standardizasyon

1. Ülkemizde bu konularda sağlık kuruluşları yurt dışı sigortalarını ve yurt dışından gelecek olan kişiler bilgilendirme yapacak, tatilde acil yardım veya tedavi amaçlı sağlık turizmi konularında bilgilendirme yapabilen konuya hakim danışman firmalar olmalı.
2. Özel ve resmi kurumlar yurt dışı kaynaklı hastalara karşı nasıl bir sağlık hizmeti sunması ve cretlendirmesi bunları denetleyen özel ve resmi müfettişler olmalı.
3. Ülkemizde son 10 yılda çok yaygınlaşan asistan firmaların işleyiş ve çalışmaları belli bir standarda konmalı.

Bugün çok yaygın ve etkin olan bu kurumların çalışması ve ruhsatlandırılması ile ilgili hiçbir yasal düzenleme yoktur. Hangi bakanlığa bağlı

hangi standardda çalışmalı, kadrolarında kimler olmalı, yetkileri neler olmalı?
Bütün bu sorulara cevap bulunmalı.

4. Sağlık kurumları yurt dışına hizmet verebilecek kapasite ve standartlara getirilmeli akredite edilmeli.
5. Sağlık hizmetine öncelikleri iyi belirlemeliyiz.

Sonuç olarak

Ülkemiz yurt dışına sağlık hizmeti sunabilecek kapasiteye sahiptir. Yurt dışında ciddi bir Pazar vardır. Yeter ki biraz daha gayret edelim ve sektörü yurt dışına hizmet verebilecek kapasite ve standartlara getirilir akredite edelim. Kendimizi yurtdışında iyi tanıtım pazarlayalım.

Bugünlerde GSS' nin yasalaşması ve özel sağlık kurumlarının geleceğinin sağlam zeminlere oturtulması için ciddi finansa ihtiyaç vardır. Bu finans sağlık turizmi çerçevesinde ihraç edilecek sağlık hizmetinin bedeli ile karşılanabilir.

Beni sabırla dinlediğiniz için TEŞEKKÜRLER...